

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 29548/2023
10.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца-привитуженог АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Мирослав Лазич, адвокат из ..., против тужене-противтужиле ББ из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Марина Ристић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права по тужби и вршења родитељског права и издржавања по противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца-привитуженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 233/23 од 13.07.2023. године, у седници одржаној 10.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-привитуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 233/23 од 13.07.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Неготину П2 111/22 од 14.12.2022. године, ставом 1. изреке, заједничка малолетна деца странака, мал. ВВ, рођен ... године и мал. ГГ, рођена ... године, поверени су туженој-противтужилци као мајци на самостално вршење родитељског права. Ставом 2. изреке, обавезан је тужилац-привитужени да на име свог дела допринесе у издржавању малолетне деце месечно плаћа и то за сина ВВ износ од по 11.000,00 динара и за ћерку ГГ износ од по 9.000,00 динара на рачун законске заступнице мајке ББ почев од дана подношења тужбе 22.06.2022. године па убудуће док постоји законска обавеза, сваког 01-ог до 10-ог у месецу за текући месец са законском затезном каматом на наведене износе почев од дана доспећа сваке појединачне обавезе до исплате. Ставом 3. изреке, уређен је начин одржавања личних односа и контаката малолетне деце са тужиоцем-привитуженим као оцем, на тај начин што би се виђање одвијало сваког трећег и петог викенда у месецу у периоду од петка од 18 часова до недеље до 19 часова, као и сваке среде у недељи у периоду од 16 од 19 часова, када би отац преузимао децу са адресе становања мајке и на исто место их враћао. Деца ће проводити са родитељима наизменично сваки други рођендан, Нову годину, Божић и Ускрс, почевши од мајке. Крсну славу оца деца ће проводити у очевом домаћинству, а родитељима се оставља могућност даљег договора ван предложеног модела који ће бити у најбољем интересу деце. Ставом 4. изреке, одлучено је да се парнични трошкови не досуђују.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж2 233/23 од 13.07.2023. године, одбио као неосновану жалбу тужиоца-противтуженог и потврдио пресуду Основног суда у Неготину П2 111/22 од 14.12.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац-противтужени је изјавио благовремену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и члана 202. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/2005... 6/2015) и оценио да је ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни друге битне повреде прописане одредбом члана 374. став 1. ЗПП, на које ревидент неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су од 2014. године биле у ванбрачној заједници у којој су добили двоје малолетне деце и то сина ВВ рођеног ... године и ћерку ГГ рођену ... године. До престанка њихове заједнице живота, која је уследила непосредно по отпочињању овог поступка, странке су са децом живеле у заједничком домаћинству са родитељима и бабом тужиоца-противтуженог. Тужена-противтужиља по напуштању заједнице са децом живи у заједничком домаћинству са својим оцем, у њиховој породичној кући, која се налази у истом месту. Тужилац-противтужени је рођен ... године. Све време је запослен као ... и остварује редовне месечне приходе, а бави се и пољопривредном производњом и то узгојем ..., па по том основу остварује додатне приходе. Као ... ангажован је и на ... које се додатно плаћају. Родитељи тужиоца-противтуженог и његова баба такође имају своја примања. Тужена-противтужиља је рођена ... године. За време трајања заједнице живота странака, није била запослена, а по престанку те заједнице, запослила се на одређено време и остварује зараду од по 50.000,00 динара месечно. Отац тужене-противтужиље је пензионер. Новчано је помажу мајка и сестра које живе и раде у иностранству. На предлог органа старатељства, по престанку заједнице странака, регулисано је одржавање личних односа деце са тужиоцем-противтуженим тако што су деца половину недеље проводила код мајке, а другу половину код оца. Син странака, мал. ВВ је у међувремену кренуо у ... разред основне школе. Има потребе за одећом, обућом, храном и књигама. Мал. ГГ још не иде у школу, а има потребе за обућом, одећом и храном. Ни тужилац-противтужени, ни тужена-противтужиља немају обавезу издржавања других лица. Према налазу и мишљењу центра за социјални рад, оба родитеља поседују адекватне родитељске капацитете и препознају потребе деце и исте задовољавају у складу са својим могућностима, а уз помоћ чланова својих породица порекла. Током трајања заједнице мајка је углавном била усмерена на негу и бригу око деце, док је отац углавном био одсутан због посла. Мајка је водила децу код лекара и на заказане систематске прегледе, а у вршењу радних задатака у припремном предшколском програму сина, мајка је била примарна и подстицајна фигура, помагала му и одлазила на заједничке радионице. Оба родитеља поседују адекватне услове у

смислу простора за становање, који су адекватно опремљени потребним стварима за домаћинство. По мишљењу органа старатељства, мајка адекватно препознаје и задовољава развојне потребе своје деце, активно је све време учествовала у бризи, нези и васпитању малолетне деце те је у интересу деце да се повере њој на даље старање. Центар је дао предлог да се контакт деце са оцем одвија сваког првог, трећег и петог викенда у месецу од петка од 18 часова до недеље до 19 часова, као и сваке среде у недељи од 16 од 19 часова, да деца проводе са родитељима наизменично сваки други рођендан, Нову годину, Божић и Ускрс, да крсну славу оца деца проводе у његовом домаћинству, а родитељима се оставља могућност даљег довора ван предложеног модела који ће бити у најбољем интересу детета.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одлучили да малолетну децу парничних странака повере мајци која ће самостално вршити родитељско право, одредили су предложени модел виђања мал. деце са оцем и обавезали оца да доприноси издржавању малолетне деце у редовним месечним износима.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције Уједињених нација о правима детета („Службени лист СФРЈ“–међународни уговори, бр. 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори, бр. 4/96, 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја је интерес детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела.

Према одредби члана 6. став 1. Породичног закона, свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу деце. Дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, на основу одредбе члана 61. став 1. истог закона. Према одредби члана 266. став 1. тог закона, у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Према одредби члана 270. Породичног закона, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Најбољи интерес детета је правни стандард који чине неколико елемената процене и то: узраст и пол детета, његове жеље и осећања, као и емотивне потребе. Одлучивање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на који би дете за себе одлучило, када би за то било способно.

Одредба члана 77. Породичног закона прописује услове за самостално вршење родитељског права. Ставом 3. ове одредбе, прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 61. став 1. Породичног закона, прописано је да деца има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи.

У конкретном случају, и по оцени Врховног суда, у најбољем интересу деце је да буду поверена на самостално вршење родитељског права мајци, имајући у виду утврђено чињенично стање, као и извештај органа старатељства. Побийана пресуда донета је у складу са напред наведеним одредбама Породичног закона, као и члана 3. став 1. Конвенције о правима детета. Насупрот ревизијским наводима, правилно су поступили нижестепени судови када су прихватили налаз и стручно мишљење органа старатељства, с обзиром да је исти дат на основу свестране анализе породичне ситуације парничних странака и применом стручних метода које орган старатељства треба да примени.

Такође је правилна одлука о уређењу и начину одржавања личних односа деце са оцем. По оцени овог суда, начин одржавања личних односа, одређен у складу са извештајем органа старатељства, у складу је са најбољим интересом деце, а у вези са њиховим правом да одржавају односе са родитељем са којим не живе. Притом се неосновано ревизијом указује да модел виђања није прецизно одређен, већ да је препуштен договору родитеља, а ког договора не може бити, будући да је овај модел одређен у свим потребним елементима а родитељима је само остављена могућност да га споразумно евентуално прошире.

Правилна је и одлука о издржавању деце, с обзиром на то да досуђени износи одговарају могућностима тужиоца-противтуженог и потребама малолетне деце, као прималаца издржавања, посебно имајући у виду висину минималне суме издржавања која је у тренутку пресуђења износила 40.442,00 динара.

Из наведених разлога, на основу члана 414. ЗПП донета је одлука као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић